

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пудовочкин Ю. Е. Ответственность за преступления против несовершеннолетних / Ю.Е. Пудовочкин // Юридический центр Пресс. – 2002. – С. 218–222.
2. Игнатов А. Н. Ответственность за преступления против нравственности (Половые преступления) / А. Н. Игнатов. – М. : Юрид. лит., 1966. – 207 с.
3. Асанова Н. К. Руководство по предупреждению насилия над детьми / Н. К. Асанова. – М., 2000. – 112 с.
4. Молодь України: стан, проблеми, шляхи розв'язання / 3б. наукових публікацій Українського інституту соціальних досліджень. – Вип 7. – 1998. – 234 с.

Мачульська Л. В., слухач Волинського
відділення навчально-наукового
інституту № 4 Національної академії
внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Проблема охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки формувалась на протязі багатьох десятиріч. Вона обумовлена нестримним розвитком науково-технічного прогресу, а також загальним зростанням кількості населення планети Земля. На всіх етапах свого розвитку людина була тісно пов'язана із оточуючим її світом – довкіллям. Останнім часом у зв'язку з формуванням високоіндустріального суспільства різко посилився негативний вплив людини на навколишнє природне середовище, значно зріс обсяг такого втручання. Воно стало більш різноманітним за формами і вже зараз загрожує стати глобальною небезпекою для самої людини.

Конституція України закріплює обов'язок держави щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків планетарної Чорнобильської катастрофи та збереження генофонду українського народу. Але успішна реалізація зазначених конституційних положень можлива лише за умови адекватних зусиль як окремої людини, так і всього суспільства в цілому.

Важливим елементом правового регулювання охорони навколишнього природного середовища, а також одним із засобів покращення екологічної кризи є саме вдосконалення інституту екологічної відповідальності.

Підставою для притягнення до відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства є вчинення правопорушення, яке можна назвати екологічним правопорушенням. Під екологічним правопорушенням деякі вчені розуміють протиправні дії, які посягають на екологічну безпеку.

Екологічні правопорушення в більшій мірі ніж інші залежать від поглядів законодавця, їх правова ознака не стабільна, а екологічна небезпека не завжди сприймається суспільством однаково. Структуру екологічного правопорушення складають суб'єкт, об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона. Зокрема серед екологічних правопорушень виділяють екологічні адміністративні проступки та екологічні злочини, останні характеризуються підвищеним ступенем суспільної небезпеки. Особливістю екологічної злочинності в Україні є те, що вона характеризується постійним зростанням і високою латентністю.

Не кращим чином на стані екологічної злочинності позначаються недоліки у застосуванні кримінального законодавства. Зокрема не забезпечується принцип невідворотності відповідальності за екологічні злочини, не виявляються всі особи, причетні до їх вчинення, внаслідок чого лишаються безкарними організатори і пособники. Непоодинокі факти призначення м'яких мір покарання злісним порушникам, неправильної кваліфікації їх дій. Не у всіх необхідних випадках конфіскуються знаряддя злочину та відшкодовується заподіяна шкода.

Потрібно акцентувати увагу на наступних положеннях, які мають принциповий характер для застосування кримінально-правових норм у сфері охорони екологічної безпеки.

Перш за все, необхідність встановлення такого заходу впливу на осіб, винних у злочинному забрудненні або псуванні земель, яким є кримінальна відповідальність, обумовлена насамперед конституційним приписом про те, що земля є основним національним багатством, яке знаходиться під особливою охороною держави (ст. 14 Конституції України).

Отже, потреба у встановленні кримінальної відповідальності за забруднення або псування земель достатньою мірою відповідає вимогам сьогодення і характеризується соціальною обумовленістю. Новостворювана модель охорони земель від негативного суспільно небезпечного впливу повинна стати органічною складовою юридичної системи сучасного суспільства.

По-друге, зміст об'єкта злочинів проти екологічної безпеки визначається характером предмета та особливостями механізму завдання шкоди об'єкту кримінально-правової охорони. Родовим об'єктом, злочинів проти екологічної безпеки, потрібно визнавати екологічну безпеку – як особливий стан довкілля, який відповідає встановленим у законодавстві критеріям, стандартам, лімітам і нормативам, що стосуються його чистоти, ресурсомісткості (невиснаженості), екологічної стійкості, санітарних вимог, видового різноманіття, безпечності для людини та здатності задовольняти її інтереси, а основним безпосереднім об'єктом – нормальний природний якісний стан навколишнього середовища, який є необхідною умовою екологічної безпеки;

По-третє, об'єктивна сторона злочинів проти екологічної безпеки характеризується своєю складністю, яка полягає в існуванні декількох видів наслідків: первинного – екологічне забруднення та дворівневого похідного – створення небезпеки для життя, здоров'я людей або довкілля та реальне заподіяння такої шкоди. Визначенню, як наслідку вчинення злочинів у цій сфері, також підлягають такі суттєві поняття як «забруднення земель» та «псування земель».

По-четверте, особливості об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого статтями 236, 237, 238 та 253 КК України, обумовлюють необхідність стверджувати, що особу, яка вчинила злочинне діяння, потрібно вважати спеціальним суб'єктом.

По-п'яте, суб'єктивна сторона злочинів проти екологічної безпеки визначається складністю об'єктивної сторони цього злочину і зазвичай характеризується складною формою вини, тобто різним психічним ставленням суб'єкта до діяння та його наслідків.

Таким чином, недосконалість законодавчої регламентації кримінальної відповідальності за екологічні правопорушення,

суперечливість висновків різних авторів з приводу окремих питань даної тематики породжує певні труднощі при застосуванні відповідних кримінально-правових норм на практиці і заважає ефективній протидії таким діям.

Маисталір І. М., курсант 3-го курсу
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЙ, ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ КОРУПЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ

Корупція є невід'ємним атрибутом будь-якої держави, вона завжди присутня там, де існує публічна влада. Жодна з країн світу не має повного імунітету від корупції – вони відрізняються лише її обсягами, характером її проявів та масштабом впливу на соціально-економічну та політичну ситуації. У тих країнах, де корупція поширена значною мірою, вона із соціальної аномалії перетворюється на правило і виступає звичним засобом вирішення проблем, стає нормою функціонування влади і способом життя значної частини членів суспільства. В країнах, де вона зустрічається порівняно рідко, корупція у громадській свідомості асоціюється з великим злом для держави та її громадян і не справляє суттєвого впливу на суспільне життя.

Як і будь-яке зло, корупція є протиприродним феноменом: це діяння, яке порушує закони соціальної природи, зокрема закон соціального обміну між людьми і закон соціальної конкуренції, як основу суспільного прогресу. Потерпілими від корупції є всі, крім лише самих корупціонерів. Ефективність протидії корупції залежить від того, як це явище розуміється. Правильне розуміння корупції є необхідною умовою правильного вибору засобів протидії їй [1]. Поширення корупції в державі завдає значної шкоди всій системі управління та в разі незастосування відповідних заходів може призвести до зростання цін внаслідок включення хабара, як обов'язкової складової, до цінової формули на товари та послуги [2].